

Bölüm 4

Dijital Çağda İnternet Tabanlı Bilginin İçeriği ve Niteliği

Dr. Didem Özkan

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte her türlü bilgiye erişimin hızlı ve kolay olduğu göz önünde bulundurulduğunda kişilerin kendi sağlıkları ile ilgili nitelikli bilgiye erişimlerinin önemi de ortaya çıkmıştır. Özellikle sağlık hizmetlerinin maliyetinin arttığı, sağlık profesyonellerine ulaşımın kısıtlı olduğu günümüzde, dijital sağlık hizmetleri ulaşımın zor olduğu bölgelerde daha kaliteli bilgiye ulaşımı sağlayarak, gerekli teşhis ve tedavi için kullanıcıyı doğru yönlendirebilir. Bu şekilde insanların temel haklarından biri olan sağlık hizmetlerine ulaşım daha adaletli bir şekilde gerçekleşmiş olur.

Ruhsal hastalıklara baktığımızda bu alanda giderek artan bilgi birikiminin pek çok olumlu yönü olduğu gösterilmiştir. Damgalama, ruhsal hastalıklarla ilgili bilgi yetersizliği, tedavi maliyetlerini karşılayamama, uzun bekleme süreleri gibi pek çok nedenle ruhsal hastalıkların tanı ve tedavisi gecikmektedir. Yine psikiyatrik hastalıklarla ilişkili olarak ortaya çıkan kişilerarası iletişimde yaşanan zorluklar kişinin tıbbi yardım alması önünde engel oluşturmaktadır(1). Bu engeller ise internet sayesinde aşılabilir. Kişiler kendileri için uygun herhangi bir zamanda herhangi bir ödeme yapmadan uzman görüşü alabilmekte, internetin anonimliği sayesinde kişisel bilgilerini açıklamak zorunda

mobil uygulamaların bir listesi düzenlenebilir; etkin arama ve değerlendirme teknikleri anlatılabilir. Ruh sağlığı çalışanlarının ise bu konu ile ilgili olarak hastalara bilgi vermekten çekinmemesi; hastaların internetten edindikleri bilgileri kendileri ile tartışmak konusunda hastalarını cesaretlendirmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Moller, H.J., et al., *The Munich 15-year follow-up study (MUFUSSAD) on first-hospitalized patients with schizophrenic or affective disorders: comparison of psychopathological and psychosocial course and outcome and prediction of chronicity*. Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci, 2010. **260**(5): p. 367-84.
2. Morahan-Martin, D.J.M., *How Internet Users Find, Evaluate, and Use Online Health Information: A Cross-Cultural Review*. CyberPsychology & Behavior, 2004. **7**(5): p. 497-510.
3. Moock, J., *Support from the Internet for individuals with mental disorders: advantages and disadvantages of e-mental health service delivery*. Frontiers in public health, 2014. **2**: p. 65.
4. Monteith, S., T. Glenn, and M. Bauer, *Searching the internet for health information about bipolar disorder: some cautionary issues*. International journal of bipolar disorders, 2013. **1**(1): p. 22.
5. Berger, M., T.H. Wagner, and L.C. Baker, *Internet use and stigmatized illness*. Social science & medicine, 2005. **61**(8): p. 1821-1827.
6. Nicholas, D., et al. *The British and their use of the web for health information and advice: a survey*. in *Aslib Proceedings*. 2003. MCB UP Ltd.
7. Mittman, R. and M. Cain, *The future of the Internet in health care: Five year forecast*. 1999: Institute for the Future Menlo Park, CA.
8. Eysenbach, G., et al., *Empirical studies assessing the quality of health information for consumers on the world wide web: a systematic review*. Jama, 2002. **287**(20): p. 2691-2700.
9. Zhang, Y., Y. Sun, and B. Xie, *Quality of health information for consumers on the web: A systematic review of indicators, criteria, tools, and evaluation results*. Journal of the Association for Information Science and Technology, 2015. **66**(10): p. 2071-2084.

10. F., B.N., H. Alexandra, and T. Lyndal, *A Systematic Review of Quality Assessment Methods for Smartphone Health Apps*. *Telemedicine and e-Health*, 2015. **21**(2): p. 97-104.
11. Aguirre, R.T., M.K. McCoy, and M. Roan, *Development guidelines from a study of suicide prevention mobile applications (apps)*. *Journal of Technology in Human Services*, 2013. **31**(3): p. 269-293.
12. People, H., U.D.o. Health, and H. Services, *Healthy people 2010. 2000: Office of Disease Prevention and Health Promotion, US Department of Health*
13. Winker, M.A., et al., *Guidelines for medical and health information sites on the internet: principles governing AMA web sites*. *Jama*, 2000. **283**(12): p. 1600-1606.
14. American Psychological Association. *Dotcomsense: Common sense ways to protect your privacy and assess online mental health information*. 2000; Available from: <http://helping.apa.org/dotcomsense/>.
15. Silberg, W.M., G.D. Lundberg, and R.A. Musacchio, *Assessing, controlling, and assuring the quality of medical information on the Internet: Caveant lector et viewer—Let the reader and viewer beware*. *Jama*, 1997. **277**(15): p. 1244-1245.
16. Bernstam, E.V., et al., *Usability of quality measures for online health information: Can commonly used technical quality criteria be reliably assessed?* *International Journal of Medical Informatics*, 2005. **74**(7-8): p. 675-683.
17. Boyer, C., et al., *The health on the net code of conduct for medical and health websites*. *Computers in biology and medicine*, 1998. **28**(5): p. 603-610.
18. Jadad, A.R. and A. Gagliardi, *Rating health information on the Internet: navigating to knowledge or to Babel?* *Jama*, 1998. **279**(8): p. 611-614.
19. Gagliardi, A. and A.R. Jadad, *Examination of instruments used to rate quality of health information on the internet: chronicle of a voyage with an unclear destination*. *Bmj*, 2002. **324**(7337): p. 569-573.
20. Khazaal, Y., et al., *HON label and DISCERN as content quality indicators of health-related websites*. *Psychiatric Quarterly*, 2012. **83**(1): p. 15-27.

21. Christensen, H., et al., *Beacon: a web portal to high-quality mental health websites for use by health professionals and the public*. Medical Journal of Australia, 2010. **192**: p. S40-S44.
22. Griffiths, K.M., et al., *Automated assessment of the quality of depression websites*. Journal of Medical Internet Research, 2005. 7(5): p. e59.
23. Charnock, D., et al., *DISCERN: an instrument for judging the quality of written consumer health information on treatment choices*. Journal of Epidemiology & Community Health, 1999. **53**(2): p. 105-111.
24. Khazaal, Y., et al., *Brief DISCERN, six questions for the evaluation of evidence-based content of health-related websites*. Patient Education and Counseling, 2009. **77**(1): p. 33-37.
25. Aboujaoude, E. and V. Starcevic, *Mental health in the digital age: grave dangers, great promise*. 2015: Oxford University Press.
26. Reavley, N. and A. Jorm, *Psychoeducation and the Internet*. 2015.
27. Barnes, C.W., et al., *A web-based preventive intervention program for bipolar disorder: outcome of a 12-months randomized controlled trial*. Journal of Affective Disorders, 2015. **174**: p. 485-492.
28. Ferreira-Lay, P. and S. Miller, *The quality of internet information on depression for lay people*. Psychiatric Bulletin, 2008. **32**(5): p. 170-173.
29. Khazaal, Y., et al., *Quality of web-based information on cannabis addiction*. Journal of drug education, 2008. **38**(2): p. 97-107.
30. Reavley, N.J., et al., *Quality of information sources about mental disorders: a comparison of Wikipedia with centrally controlled web and printed sources*. Psychological Medicine, 2012. **42**(8): p. 1753-1762.
31. !!! INVALID CITATION !!! {}.
32. Van Singer, M., A. Chatton, and Y. Khazaal, *Quality of Smartphone Apps Related to Panic Disorder*. Frontiers in Psychiatry, 2015. **6**(96).
33. İŞLEYEN^a, F., K.H. GÜLKESEN^a, and N. ZAYİM^a, *Türkçe Web Sitelerinde Sunulan Sağlık Bilgisinin Anlaşılabilirliği*. 2005.
34. Gliddon, E., et al., *A randomized controlled trial of MoodSwings 2.0: An internet-based self-management program for bipolar disorder*. Bipolar Disorders, 2019. **21**(1): p. 28-39.